

VERHAEL
op de Quetsure van Mijn heer den Prince van Oragnien.

Ghedruckt int iaer M.D.LXXXII

Verhael op de quetsure van Mijn-heer den Prince van Oragnien.

IN een van de afghesette brieuen/ die de
Cardinael van Granuelle aen Morillon schrijft/
sprekende vā Mijn-heer den Prince van Oragnie/
seyt hy dese woorden: Waer de vertwijfelde ramp-
salighe van Orangien met den slach doodt ghebleuen,
so hadder beter hope gheweest,&c. Dese veurseyde woorden van
den Cardinael hebben my oorsaecke ghegheuen/ een verhael te
doen aengaende des Princen van Orangie quetsure: welcke/
also ick hope/ niet onproffijtelick en sal wesen veur alle de Neder-
landtsche Prouincien/ende sal oock erghents toe moghen dienen
veur de byligghende landen/ die tot de ruste der Christenheydt
goedt hert draghen/ende die deser onmatelicker macht der Spa-
niaerden/met goeden rechte qualick betrouwē moeten. Des hal-
nen dunckt my dat hier wel te passe sal comen/ ten iersten te on-
dersoeckē/ wiē dat desen titel rampsalich beter diēt ende betaemt/
te weten/ oft den Prince van Orangien/ oft sijnen vyanden.

Men kan met der waerheydt niet gheloochenen/ dat Coninck
Phlips binnen sijnen leuen veel groote vervoorderinghen van
gunsten ghehadt heeft: Want al eer hy ter wereldt was gheco-
men /is Keyser Carel sijn vader gheweest de meeste Vorst van
Christenrijck/niet alleen deur den Keyserlicken tittel/maer oock
ouermidts sijne Coninck-rijcken/ landen ende goeden /wijdt en-
de breedt geleghen/ daerenbouen oock sijn groot verstandt/ wijs-
dom/ veruaerentheydt ende kennisse: so dat hy niet alleenlick vā
de Christelicke Princen/maer oock van de Torcken/ Africanen/
ende andere Barbarische nacien ghevreest ende ontsien werdt:
ende hadde tsijnen ghebode ende wille den meesten deel van de
treffelickste Capiteynen ter wereldt / niet alleen van de Neder-
landen / daer ten minsten t'waelf waeren weerdich om beuel te
hebben ouer de machtichste kriechs-heyren; maer oock van an-
dere nacien/ die hy deur sijn behendicheyt/ kloeckheydt ende ver-
standicheydt tsijnen dienste hadde ghecreghen / van d'aller beste
Capiteynen die in dienst van ander Vorsten mochtē wesen. Men
sal segghen/dat dit gheluck desen Keyser Carel eyghen was. Wie
isser oock diet loochenen sal? ende dat hy midts dit gheluck ende
veur-spoedt so veel schoone ende treffelicke aenslaeghen wtghe-
richt heeft/ waer deur sijnen naem ende faem (welck gheen van
de minste pointen des ghelucks en is) niet alleenlick by sijnen le-

uen den gandtschen aerdtbodē ouer verbreydt is gheweest: maer alle de naekomelingen sullen oock sijne glorie ende onsterffelicke eere hooren gheluydt gheuen. Oock en kan men niet ghelooghenen/ hadde dese groote Keyser achterghelaeten eenen naecomelinck ende erfghenaem sijns ghelijcke / dit gheluck en soude dobbel ende twee-voudich ghewozden hebben in sijns soons persoone. De historien hebben hoochelick vermaert den Alexander van Macedonien / toeghenaemt de Groote / als het ierste ende vernaemste Hooft dat opt beuel heeft gehadt / nae Julius Cesar: de welcke voorts veel andere groote Capiteynē nae hem achterghelaeten heeft / die tot noch toe sijn gheweest. Maer wie sal derren loochenen / dat de veurgaende Coninghen van Macedonien/ die van langher handt den kriechshandel hadden gheplogen/ niet en hebben gedient tot de voorderinge eñ behulp van des veurs. Alexanders groote macht? Ende aengaende sijnen vader Phlips vā Macedoniē/ ick heb veel groote personagiē die wel geschickt/ gheleert eñ vervaeren waerē in zaeckē vā staete/ hooren disputeren/ wie den oppersten prijs van eeren soude moeten hebben/ oft Phlips oft Alexander: niet dat men in verghelijckinghe stelde de grootte van de vercregen heerlickheden ende rijckdommen/ ende de gheluckighe wtganghen ende vervolghinghen van de veldt-slaegen gewonnen deur den eenē eñ dē anderen: maer mē vergeleeck de eerste middelen vā den eenen eñ van den anderen/ de swaerichеydt van t'verkrijghen / het verschil van de macht der vyanden die sy ontmoetten: ende van Phlips weghen / de groote moeyte die hy hadde ghehadt met so veel goede hooftmannen/ eñ so veel goede kriesch-lieden te maecken/ de welcke hy sijnen sone als eenen schat heeft achter-ghelaeten: welck hem veel grootter ende rijcker patrimonie is geweest dan het Coninckrijck van Macedonie/ welck het vaderlick eñ erffelick goedt was van heuren huyse / met het Keyserrijck van Griecken-landt verkreghen deur des veurseydē Phlips groote vromicheydt.

Aengaende Keyser Carel / wie sal oock met redēn konnen wedersegghen/ dat in sijne persoone niet ghecomen en zijn/ als ghestort ende ghegoten/ de groote vromicheden ende veurspoedicheden vā het zeer edel huys vā Borgondien / de groote wijsheydt ende beleydinge der Coninghen van Castillie / die de Sarrazijnsche Coninghen wt Spanien hebben verdreuen / ende der Coninghen van Arragon/ de welcke so deur heur vromicheydt als loosicheydt ghekreghen hebben de Coninckrijcken van Napels/ Sicilie / Maiorque / Minorque / ende Nauerre? sonder dat ick segge van t'geloone welck t'huys van Borgondien hen heeft verkreghen by de Duytsche nacie/ van de welcke de Keyser in alle sijne orloghen ghehaelt ende ghetrocken heeft als wt eenen steenkuyl/ een ontallicke menichte van kriechs-lieden so te voete als te peerde. Ooc k is wel kennelick ende ghewis by alle wijse mānen/dat

nen/dat Keyser Carel so veel veurdeels gheraept ende versaemelt
hebbēde van sijne veursaetē/ heeft niet te min verkregen de ouer-
maete van alle gheluck /ende heeft dit werck des Keyserrijcks
tot sijne volmaecktheydt wt sijnen huyse gebracht/welck niet al-
leenlick en streckte in Hoochduydtschlant/ aen welcken lande dē
naem des Keyser-rijcks schijnt gebonden te zijn/ maer ouer alle
de Prouincien van Europe/ wel wijdt en breedt streckende in
Afrique eñ oock in Indien/eñ in het vierde deel des wereldts.

Hadde dan de sone den Keyser sijnen vader so verre te bouen
ghegaen/ als de Keyser sijne veur ouders heeft ghedaen/oft had-
de hy hem eenichs-sins in dese weerde blijuen houdende / sonder
twijfel hy soude gheweest hebben een van de meeste Coninghen
des aerdtrijcks/iae van de gene die hier veurtijdts zijn gheweest.
Oock moet men noodtsaeckelick bekennen / dat dit gheen cleyn
point van gheluck en is gheweest/ van sulcken vader gheboren
te zijn / sodaenighe ende so groote goeden te besitten/erf-heer te
zijn van so groote menichte vromer mannen ter orloghen / ende
besonderlick so dappere Hooft-lieden van Hoochduytsche / Ita-
liaensche/Spaensche/ende bouen al van dese Neder-landen:also
dat tot nu teghenwordichlick toe Coninck Phlips grootelick vā
Godt begunsticht/ ende wel gheluckich is / dat hy sone van ee-
nen sulcken vader is gheweest.

Voorts passerende de cleyne ionckheydt vā Coninck Phlips/
mach men sien het tweede point van gheluck / te weten dat hy
comēde tot volmaeckter ouderdom/oock by sijns vaders leuen/
ghehult is van so veel groote Coninck-rijcken/Landen eñ Heer-
lickheden : ende so de Keyser op het eynde van sijn Keyser-rijck
sommighe teghenstooten hadde ghehadt so in Hooch-duydtsch-
landt deur de vromicheydt van Hertog Maurice ende andere
Hoch-duytsche Vorsten/ als deur andere conquestē van Coninck
Henrick van Vranckrijck / ende eyndelick deur het belegh van
Mets/so is de gunste tot Coninck Phlips alsulck gheweest / dat
deur de bede ende schattinghe van neghen iaeren in Neder-landt/
ende deur de groote vromicheydt van de goede Hooft-lieden/be-
sonder wt den seluen landen / hy de saecken tot sulcken staet we-
derom heeft ghebracht/ dat hy nae veel schoone victorien niet al-
leenlick wederom en heeft ghecregen al wat sijn vader verloren
hadde/ maer stelde oock den staet van Italien in sekerheydt / eñ
dede den Hertoghe van Sauoye sijnen besonderen vriendt ende
dienaer wederom geuen alle de landen die deur sijnen vader ver-
loren waeren . Voorts daer nae heeft hy zeer grooten voortgāck
ende veurspoedt ghehadt in Indien. Ende doen de Torck hem
woude bestooten (behaluen het verlies dat hy hadde in Gerbes/
ende het schandelick innemen van Goulette) is hy so gheluckich
gheweest/ dat midts hebbende deur ghiften sommighe Baschas
omghesett/hy d'orloghe elders ouergheschickt heeft/oft heeft em-

 mers deur

mers deur sijn schalckheydt de Venetiaenen doen comen in sijn verbondt / ende ghemaeckt dat heur Coninck-rijcken ende landen hem hebben ghedient tot borst-weeringhen ende grauelinghen / om te beletten dat het cortijne van sijnen staet niet en soude bestooten worden: iae hy is so gheluckich gheweest / dat de glorieuse victorie verkreghen ter zee deur het bloedt ende de vromicheydt der Venetiaenen / gekeert is tot sijne eere ende proffijt/ soo het al wel beschickt was deur Don Jan van Oosten-rijck met des Paus wete ende verwillinghe. Ende aengaende den handel van Neder-landt/dit washē al geluckt nae sijnen wensch: Want men mach wel segghen/ dat den Duc d'Alue in de Nederlanden comende met een handt-vol volcks/ niet en behoefde dan wat krijts ende eenen fourier / om de huysen te teeckenen / ende voorts eenen hang-dief/ om te hangen ende te onthalsen de gene die in desen lande waeren: iae het gheluck heeft hem so seer mede gewilt/dat de reste van de Heeren die in dese landen niet en waeren / onder sijne handen in Spanien waeren/ daer sy al op de Spaensche wijse wtghericht werden/ ghelijck een ieghelick wel weet. Aengaende den Prince van Orangie de welcke alleen gheraeckt was wt sijne handen / die is wt alle sijn goedt ghestooten gheweest/so dat hy niet eenen gulden in rente meer en hadde/iae sijn oudtste sone was in Spanien gheuoert / ende daer als te pāde ghehouden/ welck gheen cleyn point van gheluck en is/ waer af Coninck Phlips ende sijn hanghende mes Duc d'alue/instrument van sijne tyrannije/ hen dickwils beroemt hebben. Iae doen de Prince tot twee reysen armeyen in dit landt ghevoert heeft/ so hebben hem t'elcken reyse de ghene ghefailleert die hem belofte hadden ghedaen/ ende daer hy sijn betrouwen op ghestelt hadde / d'een by faute van coragie/ d'ander by faute van ghelooue: ende dit en is gheen cleyn point van gheluck gheweest :ghelijck oock Duc d'Alue wel te verstaen heeft ghegheuen deur dese eewige settinghe ende schattinghe van den hondertsten ende van den thienden penninck/ die hy desen volcke meynde op te leggen/ niet als den vaderlicken ondersaeten van sijnen meester/ maer ouerwonnen menschen ende slauen : dies-ghelijck oock deur de hooueerdighe oprechtighe van sijn gegoten beeldt op het casteel van Anwerpen. Oock sien wy dat hy binnen allen desen tijden/ ghespeelt heeft met de potentaten van Italien ghelijck met den kaets-bal:dat de Paus des veurseyden Conincks saeckē in handen heeft ghenomen als sijn eyghene/ so verre dat hy hem heeft willen gheuen veurdeel van Hoorheydt bouen den Coninck van Vranck rijck. Aengaende het Keyser rijck /daer met heeft hy ghedaen ghelijck met sijn eyghen. Ende aengaende Vranckrijck / daer en heeft hy gheen ghebreck ghehadt van also goede dienaers / als hy te Madrid oft in Seuille hadde. Eyndelick heeft een ieghelick wel ghesien hoe ghemackelick dat hy hem

meester

meester van Portugal ghemaeckt heeft/ende heeft deur dit mid-
del sijn stuck landts wel rondt ghemaeckt/hebbende nu het heel
corpus van Spanien onder sijne handen.

Wie soude dan kunnen gheloochenen/dat de Coninck van
Castilie niet ghecomen en is tot het hoochste van alle gheluck!
Ick veur mijn hooft en kan niet ghetwijfelen/als Mijn-heer de
Cardinael nae de behendicheydt van sijnen gheest dese dinghen
veur ooghen stelt/ende besonder de wijse beleydinghe van alle
heur handels die sy volbracht hebben niet met de waepen/maer
met eenen cleynen hoop ducaten/hy en verwondert hem van de-
se salicheydt ende van sijns meesters groot gheluck/ende houdt
si-seluen oock wonderlick geluckich/bedenckende dat sijn groot-
vader een hoef-smidt is gheweest/ende dat hy nu si-seluen siet
onder eenen so gheluckighen Prince alle dese groote affairen ad-
ministreren/ende tot den krop toe verbult met goedt ende rijck-
dom/ende tot sijn priesterschap so veel knaepen te hebben/dat hy
opt eynde van het veurleden iaer/aen Morillon schreef/dat hy
al op een reyse tachtentich siecke dienaers hadde. Ick en twij-
fel oock niet/hy en acht den Prince van Parme gheluckich/om
dat hy veur eenen sulcken Vorst t'beleydt eñ t'bewindt heeft van
dit kriechs-heyr welck sy catholijck ende victorieus heetē: eñ dat
hy ghestelt is teghen een Hooft van so grooten huyse/te weten
teghen eenen sone des huys van Vranckrijck/daer alle sijne
veursaten arme dienaers af zijn gheweest/ende deur wiens wel-
daedt sy noch onlancks geleden/hebben de lelie bloemen in heur
wapen/ende heuren edeldom vercreghen/ende dat hy hem nu
doet Altesse noemen/om hē te scheyden van so vele cleyne Excel-
lentien daer hy slechtelick ghebodt ouer heeft/ende deur dien hy
den meesten Vorsten vā aerdtrijck nae de machtichste Coningen/
gelijck is. Ende aengaende Gaspar Añastro/wie isser doch die
twijfelt/dat hy eñ alle de Spaniaerden die doen deur de gheschre-
uen brieuē den Prince veur doodt hielden/oft emmers wel verse-
kert waren dat hy niet becomē en soude/desen Añastro niet en
achtten veur seer geluckich/om dat hy middel hadde gegeuen tot
sulcken feyt/naedemael dat sy eenen so deerlicken moordenaer
als Jaureguy veur martelaer houdē. Siet hierom houdt de Car-
dinael hē seluen/sijnen meester/eñ meer ander veur geluckich: eñ
ter contrarien acht hy den Prince van Orangien veur ongheluc-
kich. Maer wat salt doch zijn/Mijn heer Cardinael/ist dat ick
v betoone dat ter seluer tijdt als ghy den Prince den naem gheeft
van rampsaelich ende ongheluckich/dat hy doen gheraeckt is ten
aller meesten ghelucke/ende is ghecomen tot d'aller hoochste der
geluck salicheydt/so zeer als eenich mensch in desen leuen mocht.
Ist dat ick v betoone/dat de boose ende verraderlicke practijckē
van uwen tyran (want hy en verdient gheens-sins den naem van
eenen Coninck) deur de welcke hy den Prince meynde ganschc-

lick te verdrucken ende ter aerden te worpen / niet en zijn ghe-
weest het beghinsel / maer de volbrenghinghe van alle ongheluck
dat op sijn hooft is ghevallen / ende den schandelicksten hoedt
daer ghy ende de uwe opt hebt moghen mede ghedeckt zijn ghe-
weest? ende dattet is de strop die desen schelmschen Añastro sal
verworgen / gelijck hy iämerlick eñ schandelick dese arme ionghe
lieden heeft doen sterven / die hy bedroghen / verleydt ende ver-
raeden heeft / iae oock sijnen eyghenen biecht-vader? Ende in-
dien ick u voorts betoone / dat uwe Coninck oft tyran de ramp-
salichste Vorst is die opt croone droech: so geloove ick wel / dat
ghy dese dinghen verstaende / den toenaem van rampsaelich sult
veranderen / ende sult den selven uwen Coninck gheven: oft mo-
ghelick / aenghesien ghy denckt selve booser te wesen dan hy / sult
ghy dien veur u eyghen nemen / ende u daer met bedecken gelijck
met eenen schoonen Cardinaels hoedt ende mantel.

Het is seker / iae uwe brieven ende meer andere segghen merc-
kelick / dat de gemeyne meyninghe der Spaniaerden is / dat des
Princen van Orangie doodt soude gheweest hebben de verseke-
ringhe van des Coninckx van Spanien affairen in desen lande.
Siet hier om heeft de Coninck van Spanien met veel ende ver-
scheyden persoonen getracteert het middel om hem van der we-
reldt te helpen deur moorderijen ende menigherley sorten van
verghiftinghen: ende de Prince van Parme ende sommighe van
sijnen aenhanck die wel bekent zijn / hebben oock tselve ghedaen.
Volghende desen aenslach / so is den verrseyden Añastro deur
het onderwindt van Ysunsa / de belofte ghedaen van t'achtentich
dusent ducaten / ghelijck dat breeder verclaerdt is in de depositie
van Añastros armen dienaer / die iammerlick ter doodt is ghe-
bracht deur sijnen meester. Maer Godt die der booser menschen
aenslaeghen kan om-worpen ende verstooren / heeft oock dese
quetsure gantschelick anders doen vergaen dan dese rampsaeli-
ghe veurghenomen hadden. Het is wel waer dat int beghinsel
de verbaestheydt zeer groot was / als onverhoedts gheschiedt
zijnde op eenen sulcken dach / te weten Mijns-heeren des Herto-
ghen van Brabandt gheboort-dach / op den welcken een iegelick
hem bereedde tot verblijdinghe ter feest-maeltijdt die ten selven
daghe tsavondts soude ghehouden worden: Den slach ghevallen
zijnde op eenē Prince die van t'volck so zeer bemindt werdt / dat
by mans gedenckenisse noyt Prince meer bemindt en is geweest:
Op eenen Prince die alleen onder alle de groote Heeren van den
lande begonst ende volherdt heeft int vervolgen van de vrijheyt
des landts / ende de verdrijvinghe der tyrannien: Op eenen Prin-
ce die sijn leven overghebracht heeft ten dienste des landts: ende
veur so veel arbeydts / veur t'verlies van sijn drij broeders die in
desen krijch doodt zijn gebleuē / veur sijnen sone dien hy veur doot
houdt wesende onder de handen van eenen sulcken vyandt / veur
alle sijne

alle sijne deught ende weldaedt/en heeft hy tot op den dach van heden geen ander recompense oft vergheldinghe / dan de goedtherticheydt ende vriendtschap van den volcke: Op eenen Prince/ op den welcken nae Godt dit volck alle syn hope heeft ghestelt: Ende hadde tgene voortganck ghehadt dat veel boose menschen wel hadden ghewilt/ende dat de Prince van Parme/Añastro/ de Cardinael ende heur Coninck begeerden: sonder twijfel daer soude een groote confusie ghecomen hebben in eene sulcke stadt daer Myn-heer de Hertogh van Brabandt nieuwelicks was ghecomen/wiens goedtheydt ende volstandicheydt doen ter tijdt noch so wel niet bekent en was als nu teghenwordichlick/Godt hebs lof ende danck. Maer Godt die alle dinghen deur sijne heylige veursichticheydt beschickt/ betoonde op eenen ooghenblick tijts/ hoe dat hy in dese quetsure die ten aller eersten alle desen staet beroert hadde ghelijck eenen donderslach / heeft willen doen blijcken veur alle de wereldt / dat hy deur nieuwe ende vremde middelen alle de aenslaghen der tyrannen ende der ghemeyne ende ghesworene vyanden van de Christenheydt gantschelick heeft omgestooten. Want wien soude men connen toeschrijuen / dat ter wijle de saecken so vertwijfelt ende verwert stonden ende ghestelt te vallen in sulcke verstooringhe/ouer den gehuerden dootslaegher Jauregui so veel bescheedts gheuonden werdt/dat geen mensch ter wereldt dit ghesien hebbende / eenichs-sins en soude connen twijfelen / de Spaniaerden en hadden al dit ghespin der boosheydt berockt? alsso dat op eenen ooghenblick tijdts / in stede dat de Spaniaerden ende heur gunstighe aenhanghers meynden een bequame oorsaecke ende gheleghentheydt gheuonden te hebben/ om de Fransoisen eñ de Jnlanders twistich te maecken teghen malckanderen/is ghescheidt ter contrarien/ dat de waerheydt haer beghinnende te ontdecken/ een fondement heeft ghegheuen tot de vriendtschap ende vereeninghe die naederhandt daer wt ghevolght is / de welcke met Godts hulpe/ onsterffelick ende onbrekelick sal wesen/ deur wiens middel oock alle de reste van de Spaensche tyrannie wt desen lande wtgheroedt / ende tot ouer t'groot gheberghte ghedreuen sal worden. Jaureguy al was hy wel sot / ghelijck hij betoont heeft / midts hem laetende allso betooueren van dē verrader Añastro/en is nochāns so slecht ende onsinnich niet gheweest/ hy en wiest wel/by hem houdende de papieren die ouer hem gheuonden werden / dat hy het feyt gantschelick soude ontdecken/ende sijnen armen met-ghesel Venero in perijckel stellen. Maer wie kan doch der veursichticheydt Godts wederstaen? Want Jaureguy niet wetende waerom hy dit dede/ heeft de veurseyde papieren ouer hem ghehadt/ de welcke Godt te wercke heeft gestelt om het feyt te beuestigen ende waer te maecken. En dat meer is / sal men segghen/ dattet by auenture ende gheual geschiedt is/dat des anderen daechs

 de brieuen

de brieuen van Añastro geraeckt zijn in de handen van de wacht:
deur welcke den aenslach so claerlick int licht is ghebracht / dat
het proces wel lichtelick is te maecken gheweest? Veur-waer dit
is al deur Godts veursichtichheydt gheschiedt/gelijck de gene oock
wel genoech versoecht hebben die daer gemerck op hebben geno-
men/dat so veel schelmerijen beleydt deur de schalckste menschen
vander wereldt/ende met de meeste bedecksels ende verdoncke-
ringhen die men verdencken moecht / niettemin al te veurschijn
zijn ghecomen / ende ghestraft deur alsulcke middelen die men
niemanden en kan toeghescrijuen dan Gode alleen. Welck al-
len menschen die deur den duuel verleydt zijn / ghelijck Añastro
ende Jaureguy zijn gheweest/ wel moet doen dencken / dat heur
loosheydt ende schalckheydt geensins en is te vergheliicken met
Godts oneyndelicke wijsheydt/die de schalckste in heur loosheyt
betrapt/ ende wil den menschen de merckelicke daeden van sijne
rechtveerdicheydt doen ghewaer worden. Dit is dan gheweest
het beghinsel van versekeringhe/ welck ghecomen is in de han-
den van de dienaers vã Mijn-heer den Hertog van Brabant/en-
de den veurseyden Heer Prince/doen sy zeer ontstelt ende becom-
mert van sinnen waeren/ ende heeft den inganck ghemaeckt tot
tghene dat naemaels ghevolgt is aengaende de waermaeckinghe
van een so schandelicken feyt/ ghelijck nu teghenwordichlick ee-
nen iegheliicken wel bekent is. De Spaniaerden meynden dat
desen slach de herten van de inlanders gãtschelick soude afschey-
den van de Fransoisen/ghelijck de Cardinael in sijne brieuẽ ende
klap-geschrift seyt/ Dat dit waer soude wesen, indien die van An-
werpen den Hertogh van Alensson leuerden om gecastijt te wor-
den. want wt alsulcke stael ende monster van woorden can men
wel gheraepen tghene dat sy ghedacht hebben: hoe-wel dat deur
de achterhaelde brieuen van den Marquis van Berghen ende vã
andere/wel claerlick bekent wordt/ wat de Spaniaerden ende
de Spaens-ghesinde van dese quetsure hopten / te weten / de be-
derffenisse van sijne Hoocheydt / waer deur het landt gandtsche-
lick verdruckt ende ouervallen soude hebben gheweest. Maer
heel ter contrarie/ so en heeft gheen dinck de begonste vriendt-
schap so seer beuesticht/als dese quetsure: Want des Princẽ woor-
den/ snackinghen ende versuchtingen en zijn die niet een eewich-
durende ghetuyghenisse gheweest van sijne volstandicheydt ende
ghetrouwicheydt tot sijne Hoocheydt? ende doen hem de spraec-
ke deur de Medecijn-meesters verboden / oft t'ghebruyck deur
het gheswil van de wonde benomen is gheweest / en waren sijne
handen niet ghetrouwe ghetuygen van syne vaste affectie tsijnen
dienste/niet alleen/ ghelijck men ghemeynlick seyt / totter doodt
toe/maer al verre voorder-laetende Mijnen-heeren den Staten/
der stadt van Anwerpen/eñ sijnen gantschen huysghesinde eñ na-
komelinghen so merckelicke teeckenen van sijne getrouwicheydt

ende stan-

ende stantaftighe meyninghe tot sijne Hoocheydt? Hadde hy in volle ghesontheydt alsulcke ghetuyghenissen ghegheuen / so souden de gene hẽ gelooft hebben / die hem kennen / eñ die weten hoe goedt-rondt wt dat hy ghewoon is te spreken / maer d'ander soudent ghenomen ende bediet hebben so sy ghewilt hadden.

Maer doen syn leuen aen eenen draedt hinck / ende hy de naeckẽde doodt verwachtte / ende alle syn Medecijn meesters ende dienaers oock mede / so is dit ghetuyghenisse van eenen yeghelicken ontfanghen gheweest als heylich ende godtlick: Ende de Spaniaerden moghen wel vrijelick dencken / hoedanich de werckinghen van dusdaenige ghetrouwicheydt zijn ende noch sullen wesen: ende ist dat heur hoouerdije ende opgheblasenheyt hen belet dit te verstaen / so sal den tijdt hen meer leeren dan sy wel sullen begeeren / te weten dat dese quetsure alle toecomende quaedt vermoedt eñ wantrouwe gãtschelick benomen eñ wtgeroept heeft / ende de herten met so vasten bandt tsaemen ghevoeght / dat alle des Cardinaels behendicheydt ende schalckheydt / noch alle de omsettinghe met ghiften ende gauen die de Spaniaerts voortstellen / niet en sullen connen doen schieten eenighe plante van tweedracht in de herten van d'een oft van d'andere: ende mogen daer teghen kennen wat sy moeten vreesen van de eenicheydt ende eendrachticheydt van de twee Staten / te weten / van Vranckrijck ende van de Neder-landen.

Maer in-dien wy de quetsure willen aenmercken / daer in is eenen afgrondt van miraclen gelegen: Den slach was ter sulcker steden deurghegaen / dat gheen medecijn noch chirurgien en soude connen gheloouen dattet ghenéselick waere gheweest / en hadde hijt niet ghesien: ende de ghene oock die daer ouer hebben gegaen om te ghenesen / bekennen dat Godts werck daer in gheopẽbaert is / eñ dat de wonde waerachtichlick besproyt is geweest met de tranen van so veel deughdelicke menschen / ghelijck met een olie oft welrieckende balseme: iae dat oock wel te verwonderen is / de scheut merckelick van den Spaniaerdt so nae by gheschoten / dat het vier in des Princen baerdt ende haer vloogh / welck de moordenaer meynde de naeste oorsaecke des doodts te zijn / is d'oorsaecke van ghenesinghe gheweest. Want so een vã de stroot-aderen ghequetst was / ist seker / in-dien het bloedt niet by extraordinarisen weghe ghestopt en hadde gheweest / dat geen medecijn noch chirurgiẽ in tijdts en soude hebbẽ connen comen / het bloedt en soude met sulcke ouervloedicheydt wt gestort hebben / dat de doodt hem eer soude ouervallen hebben / eer men de eerste ghereedtschap daer toe hadde connen ghedoen. Maer want den scheut so nae by was geschoten / dat de mondt van het pistolet aen het vel gheraeckte / so heeft het vier / welck met het loot in de wonde is ghevlogen / de aderẽ ghecauteriseert / also dat het bloedt op den seluen ooghen-blick ghestelpt werdt / noch t'en

liep niet meer tot dat het rookken van de wonde afviel/ te welcken tijde/ de Medecijn-meesters de wijle hadden om bequaeme remedien daer toe te doen/ hoe wel de Prince doen wederom in zeer groot perijckel was. Al en hadde dan de Prince veur soo veel verlies ende aerbeydts die hy veur dit landt so langhen tijdt gheleden heeft/anders gheen vergeldinghe/dan een so wtnemende ende treffelicke ghetuyghenisse als hem doen ter tijdt van alle t'volck ghegheuen werdt: wie soude hem dan moghen onsaelich heeten/ dan de Cardinael van Granuelle/de onsaelichste mensch vander aerden/wtghenomen sijnen Coninck? Alle verstandighe mannen houden dat Pompeus wel gheluckich soude hebben gheweest/ hadde hy ghestoruen doen die van Napels ende d'omligghende landen / nae sijn ghenesinghe hem te ghemoete quaemen met bloemen ende alle teeckenen van vlijtichept: Maer mē mach met beter redene segghen / dat noyt Prince noch Heere gheluckichlicker ghequetst en is gheweest: naedemael dat dese Prince in dese quetsure de merckelickste ende treffelickste ghetuygenissen van den volcke ontfanghen heeft / die oyt Prince oft Heere veur hem heeft ghehadt.

Ist dat men wilt aenmercken tghene dat in dese orloghe ghescheidt is/die hy teghen den gheduchtichsten Vorst van gantsch Kerstenrijck aenghenomen heeft/kan de Cardinael daer eenighe rampsalicheydt wt gheraepen? Hy heeft veel moeyten daer met ghehadt: Maer wat glorie/ gheluck oft salicheydt soudet wesen/ Hadde de Prince van Orangien d'orloghe teghen eenen slechten Edelman aengenomen/ ende tot sijnen vermete volbracht? Maer dat hijt ghenomen heeft teghen eenen so grooten / machtighen/ ende gheduchtighen Coninck/ den welcken de gantsche wereldt doen vreesde ende ontsach int middel van sijne victorien / als hebbende alle dingen in sijn handt: ende de veursepde Heer Prince wt alle sijne goeden ghestooten was/ ende niet anders en hadde veur alle middel/ dan alleenlick het fondement van een goede saecke/ te weten van de vrijheydt van een goedt volck teghen de tyrannije: ende sulcken wtganck ghehadt te hebben: dese saecken sullen Mijnen-heer den Cardinael wel vertoonen/wie de gheluckichste van hen beyden is geweest. Want de Coninck van Spanien heeft onsprekelicke groote costen ghedaen: het volck dat hy daer toe aenghenomen hadde/was zeer groot ende machtich van ghetaele/ ende van de ervaerenste vander wereldt / die hen lieten duncken dat sy de subtijlicheydt genoech haddē om de gheele wereldt te regeren/ ende de sterckte om Europe te temmen/ ende gheldt om de gantsche Staten van Europe met ghiften te verleyden/ ende auctoriteyt om den anderen Coninghen vreese aen te iaeghen. Maer het eynde van dit spel is/ dat de waepenen van Castillie t'Antwerpen ende tot ander principaele plaetsen van Neder-landt afghewotpen zijn/ dat de Prince in Duc

d'Aluen

d'Aluen camer slaept/ende treedt met sijne voetē/alst hem belieft/ den houel der houerdijen/ daer dese tyran sijne hoouerdighe statue op ghericht hadde/ ende seyndt ende doet sijn lackeyen wandelen/ alst hem belieft/ter plaetsen die de Cardinael tot sijne wellusten bereydt hadde. Het is wel waer dat de Cardinael seyt / dat Godt hem bewaet tot een ander werck : dit is tghene dat wy gheloouē/te wetē om te voleyndē dit schoon werck/welck hy begōst heeft aengaende de destructie der tyrannijen/der hoouerdijen ende der moedt-willicheydt van de Spaniaerden / om der gantscher wereldt te kennen te gheuen wat groot verschil datter is tusschen des Conincks van Castilie macht/ ende der Spaniaerdē geconterfeytte ende geaffecteerde moyaerdije eñ grootscheyt: ende dat hy dan vervult wesende met alle geluck ende veurspoet/ alle den naecomelingen een zeer loffelicke memorie achter-laeten sal: ende dat hem nae sijne ouerlijdinge den titel van Alexicacos, den welckē de hooueerdige Duc d'Alue binnē sijnē leuē si-seluen heeft willen toe schrijuen/ sal verwillicht worden met een alghemeyn consent van alle menschen/ die bekennen sullen dat deur sijne vromicheydt dit wonderlick Spaensch ghedrocht ouerwonnē is: eñ in diē noch iet daer af ouer-blijft/so sal dese nieuwe Hercules van Vranckrijck/gantschelick die memorie te niete doen/ so dat daer af gheen mentie meer op der aerden ghemaeckt en sal worden/ niet meer dan van Buspris / Cacus ende Geryon: ende hy sal desen staet vast stellen in vrede ende rechtveerdicheydt.

Maer als men uwen Coninck wel nauw wil aenmercken : al waert dat hem nae dese wereldt alle dinghen wel ghinghen nae sijnen ende nae uwen lust: mach men iet onsalighег vinden dan eenen vader die sijn kindt om den hals brenght? ghy sult segghen dat hijt rechtelick ghedaen heeft: welck ick v t'uwer believten wil toelaeten. Maer een vader van sulcke staet ende hoocheydt/en is die niet de onsalichste van de wereldt / die eenen sone heeft eenich erfghenaem van so veel Conninck-rijcken / ghelijck hy ter tijdt van de moordt gheenen anderen en hadde dan Don Carlen/ ende bedwongen te zijn/iae met iusticie ende recht/also ghy segt/ hem om den hals te doen brenghen ? Mach onder de menschen onsaligher creature wesen/dan een sone so ondanckbaer ende onbeleeft teghen eenen sulcken vader als Keyser Carel is gheweest/ een Keyser van so grooten naem ende auctoriteyt/ die binnen sijnen leuen so groote rijckdommen sijnen onsaelighen sone hadde ghegheuen/ende niet veur si-seluen ghehouden dan alleenlick twee hondert dusent ducaten renten op Spanien/ daer hy nochtans niet af en heeft ontfanghen/ naedemael hy sijne Conninckrijcken ouergheghenen hadde ? Een sone/ seg-ick / die sijnen vader voorts sijn leuen heeft laeten verslijten met monicken/ende sijn voedtsel doen raepen van sijne bagghen/die hem noch ouergheblenen waeren / ende van sijne haeffelicke goeden / de

 welcke hy

welcke hy moeste vercoopen ende te pande versetten om si-sel-
uen te onderhouden? Een ondanckbaer sone/die gheleden heeft
dat de Inquisiteurs in twijfel hebben gestelt oft men sijns va-
ders ghebeente soude ontgraeuen / om verbrandt te worden/ als
van eenen ketter/ om dat hy in sijn doodtbedde in de biechte be-
kent hadde deur des Artsch-bisschops vā Teledo onderwijsinge/
dat hy sijn betrouwen alleenlick stelde op de verdiensten Iesu
Christi / ende nerghens elders hope en hadde. Een onaerdich
sone/die alle de goeden van desen goeden Artsch bisschop gheno-
men heeft / om dat hy den Keyser totter doodt toe bygheſtaen
ende van sijne salicheydt onderwesen hadde: ende heeft hem ghe-
uanghen ghehouden totter tijdt toe dat hy bewonghen is ghe-
weest hem te laeten gaen nae Roome / daer de goede Artsch-bis-
schop naedemael hy sijn proces ghewonnen hadde / met venijn
vergheuen is gheweest deur des Conincks dienaers/van sorghe
dat hy wederom soude comen aen twee hondert dusent ducaten
iaerlicksche rente/die d'Artsch-bischdom van Toledo opbrenght.
Ende wat mach ter wereldt rampsaligher wesen dan een ghe-
houwt man/die sijn getrouwde huysvrouwe om den hals brengt/
de dochter ende suster van so machtighe Coninghen/moeder van
de oprechte ende eenighe erfghenaemen van Castillie? Mach
men onsaeligher mensch vinden dan eenen sodaenighen bloedt-
schender/ die sijn eyghen niechte trouwt / ende nae haer doodt
stelt hy sijn suster de Keyserinne te wercke/ om sijn ander niechte
de douwagiere van Vranck rijck/des anders eyghen suster daer
toe te brenghen dat sy hem tot eenen man neme: welcke hy noch-
tans op der Coninghinnen Elisabeths volstandicheydt ende eer-
baerheydt niet en heeft konnen ghewinnen/ hoe zeer dat hy daer
op wt is gheweest. Maer wat mach doch iammerlicker zijn dan
dese bloedt-schandighe Coninck / die te Bruessel tseffens op ee-
nen tijdt twee susters/ dochters van eenen backer by het stadt-
huys/ heeft onderhouden/ende beyde met kinde ghemaeckt? De-
se Coninck / die eenen armen Prince met gheweldt heeft doen
trouwen sijne concubijne die by hem kindt droegh/ende heeft de-
sen sone in dit ouer-spel ghewonnen/erfghenaem gemaeckt / dat
is/dief/ van des veursedyen armen Princen goeden. Isser iet
ter wereldt so iamerlick als een onverdraghelick tyran / die in
Indien de arme menschelicke creaturen doet steruen met mi-
lioenen/ gelijck rupsenen? Die sijne oude ondersaeten van Ne-
der-landt/ die hem tot t'hoochste van sijner eeren hebben ghe-
bracht / met allerley wreedtheydt ende grouwelicke onbeleeft-
heydt ghetracteert heeft: ende den Duc d'Alue ende sijne trou-
wanten vercoren heeft tot instrumenten van sijne tyrannije? Een
tyran die tegen alle godtlicke ende wereldtlicke rechten de croo-
ne van Portugal gheweldichlick heeft aenveerdt / doen de Sta-
ten des Coninck-rijcks bereedt waeren het vonnisse te wijsen
nae de

nae de rechten / wien het veurseyde Coninck-rijck toebehooren soude? Int cort gheseyt / v Coninck is een Prince die si-seluen laet duncken te hebben de schoonste priuilegien vander wereldt / ende besonder in dese landen / de welcke ick v ordentlick sal schrijuen / op dat ghy meught verstaen / oft een sulcke Coninck gheluckich is oft niet.

1 Ten eersten / dat hy van den Paus dispensacie mach vercrijgen ende vercreghen heeft / van alle de eeden die hy gedaen heeft van de priuilegien der Neder landen te handt-hauen ende te onderhouden: eñ dat hy by cracht van dese dispensacie / tegen sijnen eedt mach alle ordinancie omstooten / ende van allen disponeren nae sijn deuotie / ende nae sijner dienaren passien.

2 Dat hy teghen sijnen eedt vremdt crijghs-volck int landt mach brenghen / ende in garnison stellen / casteelen maecken sonder der Staten verwillinghe / om met gheweldt ende tyrannije alle de ghene te bedwinghen die hen daer teghen sullen willen stellen.

3 Dat hy sonder veurgaende informatien de Ridders vander orden mach doen apprehenderen / heur-lieder proces doen maecken deur Spaniaerts ende ander volck dat hy daer toe verkosen heeft / sonder de broeders ende ridders van de orden tsaemen te roepen ende te ontbieden / de selue ter doodt doen executeren met den sweerde / int gheuanckenisse te doen verworghen / iae oock de ghene die van des landts weghen tot hem ghesonden worden / met verghift om te brenghen.

4 Dat hy mach doen ende insetten alsulcke oplichtinghe van penningen ende schattinghen op het volck iaerlick eñ eewichlick sonder der Staten verwillinghe / als hem belieft: Dat hy de steden die hen daer tegen stellen / mach condemneren dat heur stadtmuren afgeworpen worden / eñ de mannen die d'woordt voeren / op onredelicke ende onmaetelicke amenden.

5 Dat hy sulcke placaten ende inquisitien mach doen ende publiceren als hem belieft / sonder der Staten aduijs ende consent: eñ alle de ghene ter doodt brenghen die hen by weghen van rechte daer teghen stellen.

6 Dat hy om de auctoriteyt der Staten te breken / eñ dienaers ende executeurs van sijne inquisitie te hebben / nieuwe Bisschoppen mach instellen / hen wt sijn eyghen auctoriteyt eñ sonder der Staten consent der Abten goeden assignerende.

7 Dat de ghene die requeste presenteren die hem noch sijnen Spaniaerden niet wel aen en staen / gecastijt moeten worden als van crimen læsæ maiestatis.

8 Dat hy nieuwe Raeden mach instellen / ghenoemt de Raeden van trouble oft Bloedt-raeden / den welcken alle macht ende absolute auctoriteyt ghegheuen is / iae oock bouen de hooghe Raeden ende Parlementen van Neder-landt.

9 Dat hy

9 Dat hy de Pacificatie van Ghendt / ende het eewich Edict mach by eedt approberen/ende sijnē eedt breken/ als hem dunckt dat hy ten eynde van sijne intentie is ghecomen.
10 Dat hem gheorloft is de ionghe Heeren van Brabandt wt den lande eñ wt de scholen te voeren / tegen den eedt van de Blijde incomste/ende de priuilegien van de Vniuersiteyt/ende die geuanghen houden.
11 Dat hem gheorloft is / den inwoonders van desen lande te verbieden/ buytens landts te gaen studeren / ende elders dan in Neder-landt te houwelicken.
12 Dat hy houwelicksche trouwe mach belouen om sijn boelschap tsijnen wille te crijghen/ende voorts sijn belofte doen verbranden deur sijnen Cancelier/ende met de bedrogen ionck-vrouwe sijnen spot houden.
13 Dat hy sijn huysvrouwe/als hy die moede is / met venijn mach doen vergheuen.
14 Dat hy sijnen sone mach dooden / deur dien dat hy ouer de iamerlickheden van Neder-landt deernisse heeft gehadt/ ende de bloet-raeden van Duc d'Alue niet gheapprobeert.
15 Dat hy teghen Godts wet sijn niechte mach trouwen / ende nae haer doodt des ouerledēs suster oock sijn niechte mach trouwen/en waere de veursepde ionck-vrouwe niet wijser dan hy ende haer moeder.
16 Dat hy al tseffens met twee gesusters te doen mach hebben.
17 Dat hy de ghene die hem goedt dunckt/ mach doen verghiften ende vermoorden/ende alle de gene edel maecken die so boos zijn/dat sy hem tot d'executie van so leelicke acten dienen.
18 Dat hy het Coninck-rijck van den Coninck sijnen ghebuer mach innemen/ter wijle dat het recht van het Coninck-rijck in Iusticie staet.
19 Dat hy met den Torck bestandt mach maecken / om het Christen-rijck te vernielen.
20 Dat hy Ambassadeurs mach senden aen den Coninck van Marroques ende van Fez/ om hem te congratuleren de victorie die hy teghen sijnen cousijn Coninck Don Sebastiaen vercreghen heeft.
21 Dat hem gheorloft is thien oft twaelf millioenen menschen in Indien te doen dooden veur sijn plaisir.

Siet Mijn-heer de Cardinael uwes Conincks priuilegien/ ende hy wil niettemin Catholijck Coninck gheheeten worden. Ick laet v nu ordeelen/ten minsten ist dat v noch iet verstandts ouer schiet / oft hy sulck wesende een gheluckich Coninck is/ al waerdt also dat hem anderssins alle dingen nae sijnen wensch gheschiedden. Maer als ghy sult aenmercken tghene dat hy alreedt verloren heeft / welck v niet en kan onbekent wesen/ende tgene dat hy noch eer luttel iaeren verliesen sal: so zijt ghy zeer blindt

blindt ghewordden/in-dien ghy niet en bekent dat uwe onmaetelicke eerghierichheydt niet alleen de Christelicke Vorsten so grootelick verweckt heeft om hem de vloghelen te corten / ghelijck sy hem alreedt zeer ghecort zijn / maer oock de Barbaren ende ongheloouighen/dat zeer te besorghen is/ hoe wel hy oudt is / ende ghy oock mede / dat ghy nochtans hem noch wel moecht sien tracteren op de poorten van Seuille oft van Madrid / ghelijck Campsoen op die van groote Caire is gheweest. Heet nu eenen sulcke Coninck geluckich / verciert met so veel schoone deugden / die schandelick wt so schoonē landt verdreuen is / niet so zeer met ghewelt / als met ghemeyne verwillinghe des volcks welck eenen grouwel heeft van de tyrannijen ende wreedtheden van eenen so onsaelighen Coninck. Aensiet ter ander sijden den Prince van Orangie / van den welcken men mach seggen t'ghene dat van Aeneas gheseght wordt: Nulli pietate secundus. ende aenmerckt sijn gheluck ende veurspoedt/ende hoe Godt deur sijne veursichticheydt hem gheweghet ende ghelevdt heeft deur dusent ende dusent perijckelen ende dusent reysen/doen ghy ende uwen aenhanck meyndet dat hy verdruckt ende ouervallen was/ dat Godt hem wederom heeft opgherichte ende doen comen tot t'hoochste van eere ende glorie die ouer gantsch aerdtrijck schijnt ende schijnen sal/ also claerlick als uwen naem bekent ende eewich sal wesen met den naem van Pilatus ende van Judas. Ist dat alle sijn veurleden leuen/ welck v niet onbekent en is/v tghene niet en kan bewijsen dat ick segghe: so aenmerckt ten minsten dese wonde/ende aensiet hoe die is gheweest / ende hoedaenich dat de ghenesinghe is / so sult ghy beuinden dat Godt selue met sijne handen dese quetsure ghenesen heeft / ende dat de ghene die by Godt ende by alle vrome menschen so wel bemint ende liefghetal is / niet en mach rampsaelich gheheeten worden / dan van eenen loghenaer. Maer naedemael dat ghy d'andere rampsaelich ende ongheluckich heet/ so laet ons eens sien hoe gheluckich dat men v met goeden rechte mach houden. Het is wel waer/in-dien ghy v ghedragen hadt als een man met eeren/ghy hadt een groot voordeel/ ghebooren te zijn van eenen vader die zeer goedt van verstande was / die v ende uwen broeders veel goedts achterghelaeten/ende v in de affairen van state opghevoedt / ende tot grooten ghelooue ghevoordert heeft: maer in stede van v een wijs man te maecken/ gelijck sijn meyninghe was/ so is de boosheydt van uwe nature alsulck gheweest / dat ghy loos ende schalck zijt gewordden/den aerdt van eenen Vos ende van eenen Tigher bedecktelick voerende / waer deur ghy de saecken van uwe meesters so wel beschickt hebt/dat ghy deur uwe sotternije/vermetelickheydt ende opgeblaesenheydt daer ghy vol af waert/ oorsaecke zijt gheweest/oock teghen des Keysers aduijs/van hem te doen vallen in Hooch-duytsch-landt in den meesten noodt daer opt

groot Voorst hem seluen in heeft gheuonden : ende ghy maecktet uwe stinckende vuylicheydt wel kennelick deur uwe oncuyssche brieuen vol hoererijen / die met uwe bagagie gheuonden werden doen ghy al heymelick de vluchte naemt / hoorende den roep van des deurluchtighen Hertogh Maurus wapenen . Onlancks daer nae heeft v meester dien ghy nu dient / den peys van Cambresis gheprattiseert / waer af het principaelste opset deur uwen raedt is gheweest / om de Inquisitie voorts te brenghen / nieuwe Bisschoppen te maken / om van uwe creaturen te hebben onder de Staten / ghelijck ghy so sot zijt sulcks te bekennen in uwe brieuen ghescreuen aen de Hertoghinne van Parme / ende de stadt van Anwerpen te tracteren gelijck Mexico / ende t'gantsch landt ghelijck Peru / deur het groot ghetal van Spaniaerden die hier noch ouer-gebleuen waeren nae de orloghe / ende sommighe bastaerdt plantē die den Spaenschen aerdt hadden. Maer so uwen schaedelicken raedt ontdeckt werdt / hebt ghy oock de poorte doē openen / dat de Spaniaerden wt den lande gedreuen souden worden . Siet dit is al van uwe gheluck ende veurspoedt . Ende ghelijck met uwen secreten raedt van de Hertoghinne van Parme / van Viglius ende andere / ghy niet op en hielt alle dingen int verwert te stellen / meynēde so veel verstandts te hebben als uwe roode mutse hoorenen heeft / ende de Heeren van den lande met dē neuse te leyden / hebt ghy uwe saecken so wel beschickt / dat sy v verdreuen hebben ouer ghene sijde van tgheberchte / daer ghy noch gheluckigher zijt gheweest dan herwaerts ouer : want uwe hoererije eñ hoouerdije hebben v doen ver drijuen wt Millan / wt Roome eñ wt Napels / eñ ten aller lestē / heeft s'Cardinaels hoerdom en pracht / Goletta in t'verdriet ghebracht : V leuen is ouer al so ongheboonden ende openbaer gheweest / dat v huys een bordeel ende hoeren-cot was : so dat een Bisschop van desen lande zeer gheschickt in de heylighe schriftuere seyde : Dede Mijn-heer de Cardinael ten minsten tghene dat Sinte Pauwels seyt : faciatis, sed cautè. want men hadde den slechten geselle wijs ghemackt dat Sinte Pauwels also sprack. Woude men v alle uwe ouerspelen ende andere vuylicheden te veurschijn brengen / die men sonder schaemte niet en can ghenoemen / ende die ghy onbeschaemdelick bedreuen hebt / men soude nemmermeer ghedaen hebben. Ghy hebt v wel verstout deur uwes meesters beuel te comen tot den ouerleden Keyser Maximiliaen / doen hy noch Coninck van Bemen was / ende ghy hebt hem vergheuen : welck hy verclaert heeft tot het eynde van sijn leuē toe / maer en heeft dat niet openbaerlick derren vercondigen / om uwen meester niet te tergen oft te vergrammen . Ghy seght dat ghy een Prelaet zijt vander kercken : ende nochtans maeckt ghy ghemeynlick een guychelspel van Godts woordt : ghelijck uwe dagelicksche woorden wel betuyghen : Als ghy wilt betoonen dat de arme menschen groue

spijse

spijse moeten eten/ende de rijcke ghelijck ghy/het cleyn-gebrente ende de lacker beetkens / so bewijst ghy dat (seght-hy) met het woordt Godts/ die seyt: Esurientes impleuit bonis, & diuites dimisit in anes. Onsaelich mensch/ ghy mocht wel vreesen dat de ghene met diens woordt ghy spot/niet en volbrenghe tghene dat ghy seght / ende te dimittat in anes, te weten / dat v lichaem oft prije aes worde veur de rauen/ ende uwe siele veur de swerte voghelen der duysternissen. Ende voorts alle dusdaenighe deughden hebbende / meynt ghy zeer gheluckich te zijn als ghy uwen meester hebt doen verliesen de schoonste bloeme van syner croonen/ende hebt daer mede doen croonen Mijnen-heer den Hertogh van Brabandt/den welcken hy na den Prince van Orangie meest haet onder alle menschen/ ende heeft alle middel ghesocht om hẽ d'leu ẽte nemen. V dunckt dat ghy een vroom feyt hebt gheuen hebt/dat ghy den handel vã Portugal so wel hebt helpen beschicken deur uwe aeslaegẽ met dẽ Paus die noch meer Spaẽsch is dã ghy/eñ voorts deur de heymelicke practijckẽ met sommige Heeren van Portugal/eñ verraeders vã heur Coninck-rijck: dat v Meester den oprechten eñ natuerlickẽ Coninck verdreuen heeft met gewelt van wapẽ/ doen de saecke vã het Coninck-rijck noch int rechte stont: maer ghy sult corts uwen Coninck sien verliesen Indien/dat is/sijnen goudt-cuyl/de grondt ende tfondemẽt van syne tyrannijen/ bedriegherijen ende boeuerijen. Ghy sult hem wel haest so nauw besloten sien van de palen van Afrycke / ende so diep binnen Spanien/ daer hy ouermidts uwen raedt also ghehaedt wordt in Castillie ende Arragon ende van de meeste / dat ghy noch binnen uwen leuen met bedwanck sult moeten segghen ende bekennen/dat ghy de rampsaelichste pape zijt die onder den hemel mach wesen. Ghy zijt so sot ende onuerstandich/ al meynt ghy selue te wesen een vat vol van alle schalckheydt / dat ghy also haest schrijft tot uwe verderffenisse als tot uwen proffijte: Ghy zijt so rampsaelich/ dat uwe brieuen in onse handen comen: ende hoe-wel ghy v meer dan dusent mael beroemt hebt dat ghy de meeste constenaer vander wereldt zijt in cijfer-gheschrift/so is de cijfer die ghy gebruyckt ende met uwe eyghen handt schrijft/ also constich ende subtijl/dat een cleyn kindt die so wel soude lesen als sijn lesse: aldus hebt ghy deur uwe veurgaende brieuen die int veurleden iaer ghedruckt zijn gheweest / de rampsaelighe Abten bedroghen / die hen veel te slechtelick hebben laeten verleyden deur uwe beuselen ende loghenen. Ghy zijt so onbescheeden/dat ghy heel onbeschoftelick schrijft van de Spaniaerden / ghelijck men heeft ghesien by uwe veurgaende brieuen die oock ghedruckt zijn gheweest int veurleden iaer: ende nochtans zijt ghy tusschen heur clauwen ghestelt ghelijck tusschen de clampen van eenen kieckendief. Ghy berecht Duc d'Alue / ghy misprijst syn wercken: ende ghy zijt so bot ende onbedacht van te geloo-

uen/ dat hy v wel so lichtelick sal becleppen als hy Escouedo
heeft ghedaen / den welcken hy d'leuen heeft doen verliesen om
dat hy van hem gheclapt hadde. Hoe veel sotternijen/ ghecker-
nijen ende ongheschickte beuselrijen staen in de leste brieuen die
nu int licht ghebracht zijn. Meynt ghy dat dese Heeren ende
Jonckerkēs daer ghy dese flupten ende buesselen aen schrijft/noch
so slecht zijn dat sy niet en verstaen dat uwe brieuen niet anders
en zijn dan wywaeter van den houe? Meynt ghy dat de Vicon-
te van Ghendt/den welcken ghy so zeer prijst dat hy so wel de ba-
ne ghemaeckt heeft om de Spaniaerden wederom te doen co-
men/tghene vergheten heeft dat hy selue in volle Staten tot den
Prince van Parme seyde/ doen men op dit feyt beraedde/ dat hy
nochtans uwen Coninck oodtmoedichlick was biddende/dat hy
sijne handen in sijn bloedt niet en soude wasschen. Montigni
begheert het gouuernement van Vlaenderen: ghy draelt ende
spot vast met hem: eñ maeckte ghy dattet hem ghegeuen werde/
so en soudt ghy hem gheen groot present ghedaen hebben niette-
min naedemael ghy hem hoochelick hebt gheprezen/ dat is/ghe-
flatteert/so en derft ghy niet van aduys zijn dat men hem eenige
saecke betrouwe: aldus is hem het gouuernement van Doornick
ontseyt gheweest / so salt oock vaeren met tghene van Henegou-
we/oft men sal hem ten minsten eenen momboor willen gheuen.
Ende in-dien de Viconte van Ghendt het gouuernement van
Artois niet en hadde/ hy en soudet nemmermeer crijghen. Ghy
zijt so ongheschickt/ dat ghy den pot met roosen ontdeckt hebt/
verclaerende welck uwe ende uwes meesters eyndelick opset is
gheweest met de instellinghe van de nieuwe Bisschoppen/ te we-
ten om verweruinghe te hebben onder de Staten: ende niettemin
was de welvaert ende onderhoudinghe van t'Catholijck geloo-
ue ende kercke/het momaensicht ende het veurspel van alle pla-
caten ende ordinancien. Siet hoe dat ghy met de Christelicke re-
ligie spot/ende v daer mede alleenlick behelpt om goedt te krij-
ghen /ende een bedecksel te hebben tot uwe boose practijcken.
Ghy toont oock dat ghy alle dinghen weet /als ghy schrijft dat
de Coninginne des Coninckx van Vrāckrijck moeder iemandē
ghesonden heeft van Marseille/om den Torck te verwecken dat
hy hem wapene teghen uwen Meester: recht als oft de Conin-
ghinne moeder dese saecke niet en soude connen beschicken (in-
dien sy woude) deur den ordinaris Ambassadeur residerende te
Constantinopel: als oft sy de twee Ambassadeurs van den Torck
die desen veurleden winter in Vranck-rijck zijn gheweest/niet en
hadde in handen ghehadt. Ende meynt ghy dat de Fransoisen
so bot zijn/ dat sy niet en weten dat de wech van Venegie eñ van
Raguze lichter ende ghemackelicker is veur Griecke-landt / als
die van Marseille veur Egypten ende Surien? Maer ghy zijt
een groot Doctoor/ ende meynt alleen meester te zijn/ende alle
dinghen

dinghen te weten/ende dat alle d'ander beesten zijn. Maer op dat ghy weet dat ghy een opgheblaesen sot zijt/ so sal ick v segghen waer om dat de Coninghinne ghesonden heeft van Marseille: ende hadt ghy uwen bril op den neuse gheset/ so hadt ghij't moghen sien. En weet ghy niet dat sy de beschermínghe van Portugal aenghenomen heeft/ so wel in heuren naem als pretenderende recht veur haer hooft/ ende als beschermersse van Don Antonio? Ist dat ghij't niet en weet/ so sult ghy't wel haest weten/als ghy sult sien den ionghen sone van den ghenen die op sijnen arm schreef: nostris ex ossibus vltor: als ghy hem sult (seg-ick) de waepenen van Castillie ouer de gantsche wilde zee sien aftrecken. Veurwaer hadt ghy dese dinghen bemerckt/ ende op welcke sijde de schip-vaert van Marseille streckt/ te wetē/ in Alexandrie in Tripoli van Surien/ te Halepo/ so hadt ghy moghen leeren dattet den rechten wech is/ om te lādē te gaen waerschouwen den Viceroy van Indien/ dat de Coninck Don Antonio sijn meester noch de wapenen in de handt heeft/ om hem te wreken van uwen tyran: ende ten aller minsten moet ghy nu tegenwordichlick daer wat af weten/ als ghy siet dat de Viceroy dien v meester daer hadde gesonden/ gheuanghen is gheset/ ende vast gheketent deur des Conincks van Portugal getrouwe ondersaten. Ick dencke nu wel dat ghy v gheluckich meught heeten/ als men v so groote dinghen leert/ ende dattet v niet veel en cost. Oock en is uwe onbescheedenheydt niet minder/als ghy betoont so grooten lust te hebben dat v Meester in orloghe come teghen den Coninck van Vranckrijck: want v meester is hier in wijser dan ghy/dat hy in een so swaere ende sorghelicke orloghe met en wil comen/ die hem in corter tijdt gantschelick t'onderbrenghen ende in den grondt bederuen soude: maer den grooten haet dien ghy tegen de Fransoisen draecht/ verblindt v also/ dat ghy voorts sonder verstandt ende discretie zijt. Ghy seydt in uwe andere veurgaende brieuen/ dat de Fransoisen lichter te slaen zijn dan te dreyghen: nu tegenwordichlick seght ghy/ dattet wonder is dat men heur cleyne macht niet en kent: ende ghy onsaelich mensch en siet niet de onmacht van Spanien/ die ghenoech ghebleken is in de orloghe die de Prince van Orangie onderhouden heeft met so luttel middels/ ende heeft nochtans met gheweldt ende met raedt alle uwe Spaniaerden deurgheholpen/ende logeert op den dach van heden in heure veurige sloten ende casteelen/ welck een treffelicker victorie-teecken is/ dan de hoouerdighe statue van Duc d'Alue. Ghy en verstaet niet/ als uwe Coninck dit landt verloren heeft/ dat dan de Franssois een kleyne stercktе houdende int Marquisat van Salluces/ ende wat garnisons nae Narbonne ende Carassone/ gantsch Spanien ende Italien in bedwāck hout. Ghy en vstaet niet aldus sprekēde eñ seggēde dat Mijn heer de Hertog vā Brabant niet eenē voet en verset sonder

 de wete.

dẽ weke van den Coninck ſijnen broeder ende van de Coninginne ſijn moeder/ dat ghy hier met eenen Coninck terght ende creyt die op eenen corten ſtondt uwen Coninck van ghene ſijde van tgheberchte can drijuen/ende ſo nauwe beſluyten dat hy de croone van ws meeſters hooft can afnemen / ende die eenen beteren man gheuen / ghelijck ſijne veurſaten deur de vromicheydt ende wyſe beleydinghe van den vromen Ridder Bertrand van Gueſclin de croone van Caſtilie ghebracht hebben in de handen vandẽ Baſtaerdt Don Pedro/ uwes Conincks veurſaet. Maer bouen al toont ghy v ſeer diſcreet/als ghy ſeght: dat dit recht waere, in-dien men Mijnen-heer den Hertoghe van Brabandt ſtelde in uwe bloedtghierighe handẽ ende uwer ghelijcke, om ghetracteert te worden nae ſijn verdienſten. Onſalighe Cardinael/vol van alle grouwelickheyt ende wreedtheydt: in-dien Godt woude/ welck hy niet willen en ſal/dat hy deur orloghe gheraeckte te vallen in des Conincks ws meeſters handen/ wat raedt ſoudt ghy gheuen? Godt heeft ghewilt dat ſijn grootvader gevanghen werdt/ ende corts daer nae ſach men den Keyſer in des Conincks vã Vranckrijck handen. Hadt ghy doen ter tijdt voys ghehadt int Capittel/wat ſoudt ghy gheraeden hebben? Maer ghy betrowt v op den humeur van uwen meeſter/ die ghy wel weet dat ſijnen ſone ende ſijn wijf ghedoodt heeft/ende ſijnen behouden broeder ende gherechten neue den Coninck van Bemerlandt deur uwe handen heeft doen verghiften: ende meynt ghy dat hy ſijnen anderen behouden broeder min ſoude doen? ende alſo mochten wy van hem wel ſegghen: At non ille ſatum quo te mentiris Achille, Talis in hoſte fuit. Oock zijt ghy excellent/als ghy den ghenoechelicken gheſel wilt ſpelen: ende want v het woordt Durate ſo wel behaeght dat ghij't veur v deuiſe ghenomen hebt / ſo maeckt ghy een groot ghelach ende gheſchach op durabit/ ende maeckt daer af een dur habit, welck ghy op v Borgondtſch noemt (want ghy hebt deſen brief met v eyghen handt gheſchreuen) een borſt-weer van ijſer: Ende daerentuſſchen contrefeyt ghy den Propheet ghelijck Caiphas/ als ghy ſegt/dat de maendt van May noch niet gepaſſeert en is/ binnẽ de welcke ghy meyndet dat uwen ſchelmſchen aenſlach van Mijn-heer den Hertog van Brabandt te dooden/te wercke ſoude gheſtelt worden. Maer Godt zije ghelooft/ de maendt van May ende van Junius zijn beyde ghepaſſeert/eñ ſijne Hoocheydt vaert zeer wel/ende veel beter dan ghy begheert.

Ghy weet veurwaer wel wat ghy doet/ ſo gheluckighen dienaer zijt-dy/te weten / ghelijck deur de behendicheydt van uwen volcke noch in de herten van ſommige ſlechte menſchen een achter-dencken was / als datter heymelick verſtandt was tuſſchen uwen meeſter ende onſen: ſo hebt ghy deſe reſte van wantrouwicheydt gantſchelick wech ghenomen / ende hebt den ſtaet helpen verſekeren in de handen van Mijn-heer den Hertogh van

Brabandt:

Brabandt: aenmerckt nu hoe ghelucki ch dat ghy zijt / als uwe saecken so veurspoedighen voortganck hebben / ende so wel t'u-
wer vernoeghinghen. Ghy haeckt nae de doodt vanden Heer van S. Aldegonde: is dit de vergheldinghe die ghy sijnen huyse doet / van welcken ghy outfanghen hebt al wat ghy hebt? want ghy weet wel dat sijn groot vader u'ven vader die maer eē slecht procureur van Dole was / tot des Keysers dienst aenghevoert heeft: maer ghy hebt by uwe andere qualiteyten oock dese bloe-
me van ondanckbaerheydt willen byvoeghen. Aengaende uwe vromicheydt ende rechtsinnicheydt / die wordt so wel in cleyne als in groote dinghen bekent. Ghy wilt dat dese arme Deken van Sinte Goeile v grooten danck wete / dat ghy hem een so schoonen present hebt ghedaen midts hem resignerende het Artschbischdom van Machelen: maer hy hadde liever hondert croonen wt uwe borse. Waert dat hy v resigneerde het Patri-
arcschap van Jerusalem / oft het bischdom van Bethlehem / oft sijn Dekenschap / hy soude v veurwaer van ghelijcke doen. Want ghy soudt v seluen also seer becommert vinden met t'ghebruyck van dien / als hy met v Artschbischdom belammert sal zijn. Ghy sult v wel wachten van hem te resigneren d'Abdije van Sint Amand / midts dat ghy daer af noch wat gheniets hebt. Dit is Mijns-heeren des Cardinaels liberaelheydt ende mildtheydt. Voorts is hy oock een zeer gheleert ende verstandich man / ghe-
lijck men aen een van sijn stucken mach mercken. Want in een van sijne brieuen met sijne eyghen handt geschreuen / daer hy seyt ende tseffens lieght / dat de Torck een seker ghetal hooft-lieden ende soldaten sendt tot de orloghe van Perse / willende segghen / dat de Torck twee Sangiaquen sendt / so schrijft hy dat hy twee sant Jacquen sendt / ghelijck de Spaniaerden san Diegos heb-
ben. Oock dunckt v dat ghy een groote schalckheydt gheuon-
den hebt / als ghy schrijft dat de ghedesunieerde Prouincien een zeer goedt fondement hebben ghenomen van de Spaniaerden wederom te ontbieden / naedemael dat d'andere Prouincien niet tsaemen weder gheunieert en zijn / deur de absencie der vremde-
linghen. Maer ghy zijt zeer wel gheschickt om de ghene te be-
drieghen die bedroghen willen zijn. Meynt ghy dat wy niet wel en weten dat v ionckerken ende moyaerdeken de Prince van Parme / oft uwe cleyne nieuwe Altese ende Serenite vremdt is? Meynt ghy dat ons onbekent is / dat hy de sone is van Octauio Farnese / soonken van den vernaemden Pierre Louis? dat hy te Roome geboren is / ende des-haluen edelder meynt te zijn? Meynt ghy dat wy niet en wetē wie Robles / Verdugo ende Mandragon zijn? ende dat de benden ende hoopen ghevoedert ende gemengt zijn met Spaniaerden / ende dat de Hooft-lieden van desen lande elck eenen Italiaenschē oft Spaenschen school-meester hebben? Maer t'is ghenoech dat ghy eenen loeper hebt om de voghelen in

de clampen te doen comen: noch ghy en denckt niet dat die van Artoys ende Henegouwe metter tydt v boeuerije ende bedroch sullen moghen verstaen: Ende al ist dat de Heeren also betoouert zijn deur de versierde beloften ende titlen / dat sy dit niet en connen ghesien: oft deur heuren haet ende nijdt achterghehouden worden om wederom op den rechten wech te comen: sullen daerom de goede steden hen willen laeten destrueren ende bederuen / om de passien van sommighen / ter wijle dat Mijn-heer de Cardinael sijn boelschap ghebruyckt te Madrid? ende om uwe hoochste wijsheydt te laeten blijcken / so denckt eens op tghene dat ghy met uwe eyghen handt aen Morillon schrijft / aengaende uwen broeder: Want ten eersten leert ghy ons onse lesse / ende veurwaer dies te meer so ghy ons meerder vyandt zijt / ende van stonden aen maeckt ghy sloten ende vaste ketenen om uwẽ broeder wel vast ghesloten te houden. Ist dat ghy aldus ghebreckelick valt aengaende uwen broeder / wie en kan doch uwe onverstandicheydt niet verstaen? Ghy sult segghen / dat ghy niet en dachtet dat dese brieuen ghenomen souden worden / ende dattet een ongheluck is: Welck ick v wel toelaete / te weten dat ghy niet wijs en zijt / midts segghende / non putabam: ende dat ghy ongheluckich zijt / merckelick siende dat uwe raeden ende aenslaeghen int licht worden ghebracht tot achterdeel van uwe aller naeste vrienden. Int cort ghesevt / ghy zijt het oprecht peerdt van Seia / ende t'goudt van Tholosa: want noyt mensch en hadde met v te doen / t'en is hem quaelick becomen: so dat ghy moet comen in de Chiliades van Erasmus / in de selue Centurie van t'gout van Tholose / so dat men daer by sal voeghen den Cardinael van Granuelle / veur eenen rampsaelighen ende ongheluckighen / ende die alle sijne meesters ende vrienden verloren ende bedoruen heeft.

Wat sal ick seggen van desen onsaeligẽ Añastro? Laet ons ten eerstẽ aenmercken sijnen raedt: Om den naem van banckerottier te schouwen / heeft hy een so schandelicken eñ grouwelickẽ werck aengenomen / eñ heeft coop gemaeckt pretio appretiato, met dẽ Coninck van Castillie / midts het onderwindt van Jsunssa / veur tachtentich dusent ducaten Maer hoedanigẽ eynde heeft dit ghehadt? Dat Añastro die vreesde banckerottier bekent te zijn op de borse van Anwerpẽ / nu de gantsche werelt deur is bekẽt / eñ verwesen deur sijn eygen vrienden ende magen / niet alleenlick banckerottier / maer oock moordenaer / ende een bloode moordenaer die selue niet en heeft dorren sijne schelmerije te wercke stellen / verleydt hebbsende eenen armen deerlicken mensch / den welcken hy op een vleech-bancke heeft gebracht met noch eenen anderen sijnen dienaer / beyde ionghe menschen / iae daer toe oock sijnen biecht vader. Hoedaenich sal dan het leuen van desen schelmschen Añastro wesen / die nu oock veracht wordt van de

ghene

ghene den welcken hy si-seluen vercocht hadde / ghelijck als sijn maeckeler Ysunssa in sijn eygen brieuen ghenoech betuyght / die de proye wil deylen / effen ghelijck de ghene die de huydt van den beyer wouden deylen eer hy gheuanghen was / iae die sijnen eyghenen vader wil bedrieghen veur syn deel. In Spanien en is gheen betaelinghe te krijghen / aldus wordt hy voorts ghesonden op de drooghe ende maghere financien van de arme Malcontenten. En is dit niet de rechte betaelinghe die dese ghehuerde doodtslaegher / snoode banckerottier / ende vertwijfelde schelm verdient heeft? Doen de Prince van Parme versekert was van Mijns-heeren des Princen doodt / so gaf hy hem lijk-schutten / hy vereerde hem als eenē Prince / ende hiel hem by hem: daer nae is hy van alle de wereldt verlaeten gheweest als een bloo schelm. Veel segghen dat schaede is dat hy onder des beuls handen niet doodt ghebleuen en is. Maer t'waere schaede dat hy doodt waere: want hy sal daghelicks thien dusent dooden steruen. De verschrickingen sijner conscientien sullen hem in de verdoemde ziele ghenoech quellen / ende hy sal voortaen als een schouw-spel wesen veur alle menschen. Ist dat hy in Spanien comt / hoe sal hy daer mogen ontgaen de handen van de vrienden ende magen van dese twee ionghe ende vulpsche gesellen / die hy in heur doodt ghebracht heeft? Wat werck sal de Coninck van Spanien van hem maken / die nu alreedt met hem gheckt ende spot? En sal hy hē niet met goeden reden andtwoorden / dat hy hem niet schuldich en is / naedemael hy d'werck niet volbracht en heeft? iae indien men iet schuldich is / dat tselue Jaureguy aengaet / die den slach gegheuen heeft? Ende dat hy hem alreed wel voldaen heeft / midts hebbende een so schoone capelle ghesticht t'sijner eeren / ende maeckende dat hy ingheschreuen worde in het Martelers boeck / dat is / om te volbrengen tgene dat in de Gulden Legende staet gheschreuen: Multorum corpora venerantur in terris, quorum animæ cruciantur in inferis. En sal hy niet segghen dat Añastro eenen blooden schelm is geweest / die niet en heeft dorren waghen?

Siet dit is de vergheldinghe van Spanien. Ende aengaende dese arme ende maghere nieuwe Altesse / veurwaer hy soude wel gheluckich zijn / hadde hy wat om sijner moeder te gheuen / die te Namen van catijuicheydt ende armoede heel cranck ende flauw wordt / iae dat noch argher is / van groote schaemte / om dat sy so quaelick van heuren sone ghetracteert wordt / die haer niet met allen en heeft willen te wille weten / nae dat sy in dese landen is ghecomen: also dat haere Secretaris Aldobrandin haer wooninghe hier te lande seyt een ballinckschap te wesen. Ende wat mocht sy anders verwachten van eenen sone die sijne tonghe achter haer wt heeft ghesteken / ter tijdt als hy noch eenen iongē was int Hof te Bruessel? Sulck sal dan de condicie van desen

geluckigen Anastro wesen / die niet veel beter en sal zijn dan die van sijnen meester / ende van sijnen Cardinael.

Ende op dat ick noch wederom come tot mijnen Cardinael / so sal ick hem anderwerf bidden / dat hy dit cleyn verhael wel overlegghe / ende besonder tghene dat in dese leste ghecochte moorderije ghescheidt is: ende ick gheloove dat hy verstaen sal dat hy een dapper loghenaer is / als hy den naem van ongheluckich den gheluckichsten Prince by sijnen tijde / ende den deurluchtichsten die in Europa is / toeschrijft: ende in-dien hy desen bijnaem wel wil voeghen / dat hy dien vrijelick gheve den rampsalichsten Coninck van der erden / diens leven allen menschen eenen grouwel is / besonderlick overmidts sijne moorddaedighe practijcken: ende sijnen staet die so zeer gefloreert heeft / is nu so seer ontstelt ende beroert / dat hy dien noch corts gantschelick sal sien sincken ende neder dalen.

